

ნოდია, ურუმაშვილი და პარტნიორები
NODIA, URUMASHVILI & PARTNERS

COVID-19

საგანგებო მდგომარეობის სამართლებრივი მიმოხილვა

ნოდია, ურუმაშვილი და პარტნიორები

3 აპრილი, 2020

წინამდებარე დოკუმენტში მოცემული მოსაზრებები და შეფასებები არის ინფორმაციული ხასიათის, 2020 წლის 2 აპრილის მდგომარეობით და არ წარმოადგენს სამართლებრივ რჩევას.

გთხოვთ გაითვალისწინოთ, რომ წინამდებარე დოკუმენტში მოცემული მოსაზრებები და შეფასებები არის მხოლოდ ინფორმაციული ხასიათის, 2020 წლის 2 აპრილის მდგომარეობით და არ წარმოადგენს სამართლებრივ რჩევას.

კითხვების შემთხვევაში, შეგიძლიათ დაგვიკავშირდეთ შემდეგი საშუალებებით:

☎ +995 322 207 407

✉ info@nplaw.ge 🖥 nplaw.ge

🕒 ორშ-პარ 10.00-18:00

სარჩევი

I. საგანგებო მდგომარეობის ძირითადი სამართლებრივი შედეგები.....	1
1. სამგზავრო მიმოსვლის შეჩერება და გადაადგილების შეზღუდვა	2
2. საკუთრების უფლების შეზღუდვა	4
3. საგანმანათლებლო პროცესი	4
4. კულტურული და სპორტული ღონისძიებების შეზღუდვა	4
5. ეკონომიკური თავისუფლების შეზღუდვა	5
6. კერძო და საჯარო სივრცეში შეკრების/თავშეყრის შეზღუდვა.....	9
7. ადმინისტრაციული წარმოება	10
8. სამართალწარმოება.....	12
II. ფორს-მაჟორთან დაკავშირებული სამართლებრივი ასპექტები	13
1. წარმოადგენს, თუ არა კორონავირუსის (COVID 19)-ის გავრცელება ფორს-მაჟორულ გარემოებას? 13	
2. რა სამართლებრივი შედეგები შეიძლება დადგეს მაშინ, თუ ჩაითვლება, რომ კორონავირუსის (COVID 19)-ის გავრცელება წარმოადგენს თქვენთვის ფორს-მაჟორულ გარემოებას?.....	15
III. საგანგებო მდგომარეობისა და პანდემიის გავლენა შრომით ურთიერთობებზე.....	16
1. შეზღუდვები საოფისე სამუშაოებთან მიმართებით.....	16
2. შრომითი ფუნქციების შესრულება დისტანციურად.....	17
3. შრომითი ურთიერთობის შეჩერება	17
4. ანაზღაურებადი შვებულების გამოყენება:	18
5. შრომით ურთიერთობის შეწყვეტა.....	19
IV. დანართი №1 - საქართველოს მთავრობის მიერ დადგენილი საწარმოთა ჩამონათვალი, ვისაც, დამატებით არ ეხებათ ეკონომიკური საქმიანობის შეჩერების ვალდებულება.....	20
V. დანართი №2 -იმ საქმიანობების ჩამონათვალი, რომელთაც არ ეხებათ ეკონომიკური საქმიანობის შეჩერების ვალდებულება ან/და ენიჭებათ უფლება, განახორციელონ საქმიანობა მხოლოდ ელექტრონულად	22
VI. დანართი №3 - ეკონომიკური საქმიანობები და ეკონომიკური საქმიანობის განმახორციელებელი ობიექტები/მეწარმე სუბიექტები, რომლებიც არ იზღუდება საგანგებო მდგომარეობის პერიოდში	23
VII. რელევანტური საკანონმდებლო აქტები და რესურსები.....	24

I. საგანგებო მდგომარეობის ძირითადი სამართლებრივი შედეგები

- **რა არის საგანგებო მდგომარეობა?** – საგანგებო მდგომარეობა არის დროებითი ღონისძიება, რომელიც საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილ შემთხვევებში ცხადდება მოქალაქეთა უსაფრთხოების უზრუნველყოფის ინტერესებისთვის და ადგენს საქართველოს კონსტიტუციით მინიჭებული ცალკეული უფლებების გარკვეულ შეზღუდვებს.
- **რა ვადით მოქმედებს და რა ტერიტორიაზე მოქმედებს საგანგებო მდგომარეობა?** - ძალაში შევიდა 2020 წლის 21 მარტს და მოქმედებს 2020 წლის 21 აპრილამდე საქართველოს მთელ ტერიტორიაზე.
- **რომელი უფლებები შეიზღუდა?** - შეიზღუდა საქართველოს კონსტიტუციის მე-13, მე-14, მე-15, მე-18, მე-19, 21-ე და 26-ე მუხლებში მითითებული უფლებები, კერძოდ:
 - ადამიანის თავისუფლება;
 - მიმოსვლის თავისუფლება;
 - პირადი და ოჯახური ცხოვრების, პირადი სივრცისა და კომუნიკაციის ხელშეუხებლობის უფლება;
 - სამართლიანი ადმინისტრაციული წარმოების, საჯარო ინფორმაციის ხელმისაწვდომობის, ინფორმაციული თვითგამორკვევისა და საჯარო ხელისუფლების მიერ მიყენებული ზიანის ანაზღაურების უფლებები;
 - საკუთრების უფლება;
 - შეკრების თავისუფლება ;
 - შრომის თავისუფლება, პროფესიული კავშირების თავისუფლება, გაფიცვის უფლება და მეწარმეობის თავისუფლება.
- **ვინ არის ვალდებული დაიცვას საგანგებო მდგომარეობის რეჟიმი?** - ყველა ფიზიკური და იურიდიული პირი, იმყოფება, ან შემოდის საქართველოს ტერიტორიაზე.
- **რას იწვევს საგანგებო მდგომარეობის რეჟიმის დარღვევა?**
 - **ადმინისტრაციულ პასუხისმგებლობას** – ჯარიმას ფიზიკური პირებისათვის 3 000 ლარის ოდენობით, ხოლო იურიდიული პირებისათვის – 15 000 ლარის ოდენობით.
 - **სისხლის სამართლის პასუხისმგებლობას** - ადმინისტრაციულსახდელდადებული პირის მიერ იმავე ქმედების განმეორებით ჩადენა გამოიწვევს სისხლის სამართლებრივ პასუხისმგებლობას, კერძოდ თავისუფლების აღკვეთას 3 წლამდე ვადით (ფიზიკური პირის შემთხვევაში), ხოლო ამ ქმედებისათვის იურიდიული პირი ისჯება ჯარიმით, საქმიანობის უფლების ჩამორთმევით ან ლიკვიდაციითა და ჯარიმით.

რა სახის ძირითადი შეზღუდვებია დადგენილი ფიზიკური და იურიდიული პირებისათვის საგანგებო მდგომარეობის დროს?

1. სამგზავრო მიმოსვლის შეჩერება და გადაადგილების შეზღუდვა

კომენდანტის საათი - გასათვალისწინებელია, რომ 2020 წლის 31 მარტიდან, საგანგებო მდგომარეობის ვადით, აიკრძალა 21:00 საათიდან 06:00 საათამდე პირთა გადაადგილება როგორც ქვეითად, ისე სატრანსპორტო საშუალებით. თუმცა, აღნიშნული შეზღუდვა არ ვრცელდება, №181 დადგენილებით განსაზღვრულ სხვა გამონაკლისებზე და საერთაშორისო სატვირთო გადაზიდვებზე. ამასთანავე, საგანგებო მდგომარეობის განმავლობაში ფიზიკური პირი ვალდებულია, გადაადგილებისას თან იქონიოს პირადობის დამადასტურებელი დოკუმენტი. ამასთანავე, გასათვალისწინებელია, დღის დროის მიუხედავად, გარკვეული გამონაკლისების გარდა, 70 წლის ან მეტი ასაკის პირებს აეკრძალათ საცხოვრებელი ადგილის დატოვება.

საერთაშორისო - საგანგებო მდგომარეობის ვადით შეჩერდა საერთაშორისო სამგზავრო საჰაერო, სახმელეთო და საზღვაო მიმოსვლა. შეჩერდა პირდაპირი საერთაშორისო რეგულარული რეისები. ამასთანავე, საქართველოს მოქალაქეები, მათი ოჯახის წევრების და სხვა გამონაკლისების გათვალისწინებით, რომელიც დადგენილია საქართველოს მთავრობის 2020 წლის 28 იანვრის №164 განკარგულებაში, პირებს შეეზღუდათ როგორც სახმელეთო, ისე საჰაერო სივრცით საქართველოს ტერიტორიაზე შემოსვლა.

თუმცა, ზემოაღნიშნული შეზღუდვები არ ვრცელდება:

- ისეთ ფრენებზე, რომლის დროსაც უცხო ქვეყნებიდან საჰაერო ხომალდი ჩამოფრინდება საქართველოში მგზავრების გარეშე, საქართველოდან მგზავრების გაყვანის მიზნით;
- სატვირთო, სამთავრობო, სამხედრო, ამბულატორიული, ავარიული, ტექნიკური დაჯდომის მიზნით განსახორციელებელ, საავიაციო სამუშაოების განმახორციელებელ და ძებნა-შველის ფრენებზე;
- ჩრდილოატლანტიკური ალიანსის გაერთიანებული საზღვაო ძალების სარდლობის ოპერატიულ დაქვემდებარებაში არსებული, ნატოს დროშის ქვეშ მცურავი სამხედრო-საზღვაო შენაერთის მცურავი საშუალების ორგანული ვერტმფრენის მიერ საქართველოს ტერიტორიული ზღვის ფარგლებში სასწავლო მიზნებით განხორციელებულ ფრენებზე.

ქვეყნის შიგნით - საგანგებო მდგომარეობის ვადით იკრძალება/ჩერდება:

- სატრანსპორტო საშუალებით 3-ზე მეტი პირის (მძღოლის ჩათვლით) გადაადგილება. ამასთან, მგზავრები უნდა განთავსდნენ მძღოლის უკანა მხარეს საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროს მიერ გაცემული რეკომენდაციების შესაბამისად, თუ სატრანსპორტო საშუალების სალონის მოწყობა აღნიშნულის შესაძლებლობას იძლევა (იხ. რეკომენდაციები რელევანტურ საკანონმდებლო აქტებსა და რესურსებში). თუმცა, აღნიშნული შეზღუდვა არ ეხება საერთაშორისო სატვირთო გადაზიდვებზე.
- სარკინიგზო ტრანსპორტით მგზავრთა გადაყვანა, გარდა სამომსახურეო სარკინიგზო მიმოსვლისა, რომლის ფარგლებში სატვირთო გადაზიდვების შეუფერხებლად წარმოების მიზნით ხდება სს „საქართველოს რკინიგზის“ მიერ შემუშავებული გრაფიკით თანამშრომლების გადაადგილება/გადაყვანა საცხოვრებელი ადგილიდან სამუშაო ადგილამდე და პირიქით, ოპერაციულ შტაბთან შეთანხმებით;
- საქალაქთაშორისო ან/და მუნიციპალიტეტის ადმინისტრაციულ საზღვრებში მგზავრთა გადაყვანა M2 და M3 კატეგორიების ავტოსატრანსპორტო საშუალებებით;
- საზოგადოებრივი ტრანსპორტით, მათ შორის, მეტროპოლიტენითა და საბაგროთი გადაადგილება;
- რეგულარული საჰაერო მიმოსვლა ქვეყნის შიგნით მგზავრთა გადაყვანის მიზნით. არარეგულარული (ჩარტერული) ფრენების განაცხადი განიხილება ინდივიდუალურად, სსიპ – სამოქალაქო ავიაციის სააგენტოს მიერ საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროსთან შეთანხმებით.

ბოლნისის და მარნეულის მუნიციპალიტეტები

- აიკრძალა მუნიციპალიტეტების ტერიტორიაზე შესვლა და ტერიტორიიდან გასვლა, გარდა მუნიციპალიტეტებში რეგისტრირებულ/ფაქტობრივად მცხოვრები პირებისთვის;
- აიკრძალა მუნიციპალიტეტების ტერიტორიაზე გადაადგილება. აღნიშნული აკრძალვა არ ეხება სამედიცინო მომსახურების მიღების, სურსათისა და ფარმაცევტული პროდუქტის შექმნის მიზნით გადაადგილებას. ასევე, აკრძალვა არ ეხება დაშვებული ეკონომიკური საქმიანობის განხორციელების მიზნით გადაადგილებას;
- აიკრძალა მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე ტრანსპორტის სამგზავრო გადაადგილება. გამონაკლისები დაშვებულია შინაგან საქმეთა სამინისტროს გადაწყვეტილებით.

2. საკუთრების უფლების შეზღუდვა

საქართველოს პრეზიდენტის დეკრეტით, საქართველოს მთავრობას მიენიჭა უფლება, აუცილებლობის შემთხვევაში, საკარანტინო, საიზოლაციო და სამედიცინო მიზნებისათვის მის მიერ დადგენილი წესით შეზღუდოს საკუთრების უფლება და გამოიყენოს ფიზიკურ და იურიდიულ პირთა ქონება და მატერიალური საშუალებები.

თუმცა ამ მომენტისათვის, საქართველოს მთავრობის მიერ შემდეგი სექტორების მიმართ დადგინდა საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს პირველივე მოთხოვნისთანავე, გარკვეული ვალდებულებების შესრულების მოვალეობა:

- ა) სასტუმროებისა და განთავსების საშუალების მქონე პირები
- ბ) საჰაერო გადაზიდვის/გადაყვანის განმახორციელებელი პირები
- გ) საავტომობილო გადაზიდვის/გადაყვანის განმახორციელებელი პირები

მართალია, მთავრობის დადგენილება პირდაპირ არ ითვალისწინებს საკუთრების შეზღუდვისას სათანადო ანაზღაურებას, თუმცა, ასეთ წესს ადგენს საგანგებო მდგომარეობის შესახებ საქართველოს კანონი, რომლის მიხედვითაც საქართველოს აღმასრულებელი ხელისუფლების უმაღლესი ორგანოები უფლებამოსილი არიან საგანგებო ვითარების შედეგების თავიდან აცილებისა და ლიკვიდაციის მიზნით ისარგებლონ იურიდიული და ფიზიკური პირების კუთვნილი ქონებითა და მატერიალური საშუალებებით მხოლოდ სათანადო ანაზღაურებით, რომელიც გაიცემა საგანგებო მდგომარეობის დამთავრების შემდეგ.

3. საგანმანათლებლო პროცესი

სასწავლო პროცესი - 2020 წლის 30 მარტიდან, საგანგებო მდგომარეობის მოქმედების პერიოდში, როგორც ზოგადსაგანმანათლებლო, ისე უმაღლეს საგანმანათლებლო დაწესებულებებში, სწავლება წარმომართება დისტანციურად, საგანმანათლებლო დაწესებულებებში სასწავლო პროცესის განხორციელების შესახებ საქართველოს მთავრობის 2020 წლის 31 მარტის №205 დადგენილების საფუძველზე.

ღონისძიებათა აკრძალვა - იკრძალება ყველა სახის ტრენინგი, კონფერენცია, სემინარი, გარდა დისტანციური ფორმისა.

4. კულტურული და სპორტული ღონისძიებების შეზღუდვა

დაშვებულია კულტურული და სპორტული ღონისძიების ჩატარება მხოლოდ დისტანციური

ფორმით, ხოლო სხვა შემთხვევაში:

- აიკრძალა ყველა ტიპის კულტურული ღონისძიების ჩატარება, როგორც დახურულ, ისე ღია სივრცეში, მათ შორის, კონცერტები, სპექტაკლები, დროებითი და მუდმივი გამოფენები, რეპეტიციები, გასტროლები, მასტერკლასები, ტრენინგები და კონფერენციები
- აიკრძალა ყველა ტიპის მასობრივი სპორტული ღონისძიება, მათ შორის, შეჯიბრი, სასწავლო-საწვრთნელი პროცესი/შეკრება, როგორც დახურულ, ასევე ღია სივრცეში, სპორტის თემასთან დაკავშირებული ყველა ტიპის ტრენინგი, სემინარი ან/და კონფერენცია

5. ეკონომიკური თავისუფლების შეზღუდვა

2020 წლის 31 მარტის 08:00 საათიდან, აიკრძალა მთელი რიგი ეკონომიკური საქმიანობის წარმართვა. თუმცა, საქართველოს მთავრობის 2020 წლის 1 აპრილის №211 დადგენილებით, რომელიც რეტროაქტიულად გავრცელდა 2020 წლის 31 მარტს წარმოშობილ სამართლებრივ ურთიერთობებზე, იმ საქმიანობების/პირთა ჩამონათვალი, ვისთვისაც ნებადართულია ეკონომიკური საქმიანობა, გაფართოვდა. კერძოდ, ამჟამად, დაწესებულია შემდეგი გამონაკლისები, რომელთაც უფლება აქვთ განაგრძონ საქმიანობა შეჩერების ან სხვა შეზღუდვების გარეშე, კერძოდ:

ა) საქართველოს მთავრობის მიერ დადგინდა იმ საწარმოთა კონკრეტული ჩამონათვალი, რომელთაც არ ეხებათ ეკონომიკური საქმიანობის შეჩერების მოთხოვნა (იხ. დანართი No. 1);
 ბ) ამასთანავე, საქართველოს მთავრობის მიერ დამატებით დადგინდა იმ საქმიანობების ჩამონათვალი, რომელთაც არ ეხება ეკონომიკური საქმიანობის შეჩერების მოთხოვნა, თუმცა მთელ რიგ შემთხვევებში, მათი წარმართვა დაშვებულია მხოლოდ დისტანციურად (იხ. დანართი No. 2), და მხოლოდ კრიტიკული აუცილებლობისას დაიშვება დისტანციურად დაშვებული საქმიანობის შემთხვევაში არაუმეტეს 5 კადამიანის ოფისში/სამუშაო ადგილზე შეკრება;

გ) დამატებით დადგენილია ეკონომიკური საქმიანობები და ეკონომიკური საქმიანობების განმახორციელებელი ობიექტების/მეწარმე სუბიექტთა ჩამონათვალიც (იხ. დანართი No. 3);

დ) ბოლოს, საქართველოს მთავრობის დადგენილება №181-ის მე-7 მუხლი, ზემოაღნიშნული ჩამონათვალის დამატებით, განსაზღვრავს იმ ეკონომიკური საქმიანობების ზოგად ჩამონათვალს, რომელზედაც არ ვრცელდება ეკონომიკური საქმიანობის შეჩერების მოთხოვნა, ესენია:

- სამედიცინო დაწესებულების საქმიანობა;
- სურსათის/ცხოველის საკვების, ცხოველის, ცხოველური და მცენარეული პროდუქტების, ვეტერინარული პრეპარატების, პესტიციდებისა და

- აგროქიმიკატების, სათესლე და სარგავი მასალების საცალო რეალიზაცია, ასევე მათი წარმოების, შენახვის, საბითუმო ვაჭრობა და დისტრიბუცია, სურსათის შესაფუთი მასალების/ტარის წარმოება;
- წისქვილების, პურ-ფუნთუშეულის საცხოვების, რძის მიღება-გადამუშავების საწარმოების საქმიანობა;
 - ელექტროენერჯის, ბუნებრივი გაზის, წყლის წარმოების/გადაცემის/განაწილების/მიწოდების, ბენზინის, დიზელის, თხევადი აირის მიწოდების, ასევე სატელეკომუნიკაციო, საფოსტო და ნარჩენების მართვასთან დაკავშირებული მომსახურების მიწოდება;
 - კომერციული ბანკების საქმიანობა;
 - იმ საგადახდო მომსახურების პროვაიდერებისა და მათი აგენტების საქმიანობა, რომლებიც აწვდიან მომსახურებას თვითმომსახურების კიოსკების მეშვეობით;
 - საგადახდო სისტემის ოპერატორების საქმიანობა;
 - ბანკომატების, თვითმომსახურების კიოსკებისა და პოსტერმინალების უწყვეტი ფუნქციონირებისათვის საჭირო საქმიანობა;
 - მიკროსაფინანსო ორგანიზაციების საქმიანობა;
 - საბანკო-საფინანსო პროდუქტების/მომსახურების დისტანციური არხებით მიწოდებისა/რეალიზაცია;
 - სამედიცინო დანიშნულების საქონლის, ფარმაცევტული პროდუქტის წარმოება/დისტრიბუცია/რეალიზაცია;
 - სასოფლო-სამეურნეო სამუშაოების ჩატარებასა და მეცხოველეობასთან/მეფრინველეობასთან დაკავშირებული საქმიანობა;
 - მსუბუქი ავტომობილით - ტაქსით (M1 კატეგორია) გადაადგილებით მომსახურება;
 - საკვები პროდუქტის, სურსათისა და სამედიცინო დანიშნულების საქონლის/ფარმაცევტული პროდუქტის მიტანის მომსახურება (ე.წ. „დელივერი სერვისი“);
 - ნავთობის და გაზის მოპოვება, გადამუშავება;
 - კერძო დაცვითი საქმიანობა;
 - საადვოკატო საქმიანობა;
 - ავტოტექნომსახურების გამწევი სუბიექტების საქმიანობა;
 - პრესის ჯიხურები;
 - ნებისმიერი ეკონომიკური საქმიანობა, თუ იგი ხორციელდება დისტანციურად მხოლოდ სახლიდან (სახლიდან გაუსვლელად).

* **დისტანციურად საქმიანობა** - ყურადსაღებია, რომ მთავრობის დადგენილება №181 ადგენს ზოგად გამონაკლისს, საქმიანობის სფეროს მითითების გარეშე, და უშვებს ნებისმიერ ეკონომიკურ საქმიანობას, თუ იგი ხორციელდება დისტანციურად, რაც შესაძლებლობას აძლევს ყველა თავისუფალი პროფესიის წარმომადგენელს, დისტანციურად აწარმოოს საქმიანობა. ამასთანავე, გასათვალისწინებელია, რომ დადგენილება №181-ის დანართი No. 2-

ის, საფუძველზე, გარკვეული საქმიანობები დაშვებულია მხოლოდ დისტანციურად, როგორც არის მაგალითად სარეკლამო სააგენტოების საქმიანობა, მედიაცია, არბიტრაჟი, კომპიუტერებით ვაჭრობა, იურიდიული, საგადასახადო კონსულტაცია, აუდიტი, IT და სხვა. თუმცა, ამ შემთხვევაშიდაც, №181 ითვალისწინებს, რომ როგორც დანართ No. 2-ში მითითებული დაშვებული დისტანციური საქმიანობების და ისე ზოგადი გამონაკლისით დაშვებული დისტანციური საქმიანობების განსახორციელებლად, კრიტიკული აუცილებლობისას არის დაშვებული არაუმეტეს 5 ადამიანის თავშეყრა სამუშაო ადგილზე ან ოფისში და იქედან მუშაობა.

* **ელ-კომერცია:** - ასევე, ყურადსაღებია, რომ როგორც ზოგადი გამონაკლისით (დისტანციურად ყველა ეკონომიკური საქმიანობის დაშვებით) ისე, №181-ის დანართ No. 2-ში მითითებული საქმიანობების ჩამოთვლით, დადგენილება №181 უშვებს ელ-კომერციის წარმართვას, თუმცა ამასთანავე ზღუდავს გაყიდული ნივთების მიტანის სერვისს. კერძოდ, №181 დადგენილების 7.1.(ო) პუნქტი ადგენს, რომ დაშვებულია: „საკვები პროდუქტის, სურსათისა და სამედიცინო დანიშნულების საქონლის/ფარმაცევტული პროდუქტის მიტანის მომსახურებისა (ე.წ. „დელივერი სერვისი“)“. ხოლო სხვა პროდუქტების ელ-ვაჭრობის შემთხვევაში, ამდაგვარი გამონაკლისი არ არის გათვალისწინებული და მოცემულია მხოლოდ „დისტანციურად ვაჭრობის“ შესაძლებლობა, ხოლო დისტანციურად ეკონომიკური საქმიანობის ფიზიკურ რეალობაში წარმართვის ერთადერთი შესაძლებლობა, კრიტიკული აუცილებლობის შემთხვევაში, ოფისში/სამუშაო ადგილზე შეკრებაა, არაუმეტეს 5 ადამიანისა. შესაბამისად, ზემოაღნიშნული დადგენილება, ერთი მხრივ ნებადართულად მიიჩნევს ელ-კომერციას და დისტანციურად ყოველი პროდუქტის/მომსახურების გაყიდვას, ელექტრონულად მიწოდებას (მაგ. სიმღერები, ელ-ფაილები ა.შ), თუმცა, ფიზიკურად, მხოლოდ საკვების, პროდუქტის, სურსათისა და სამედიცინო დანიშნულების საქონლის/ფარმაცევტული პროდუქტის მიტანის უფლებას ადგენს.

* **სამშენებლო სექტორი:** - ამასთანავე, გასათვალისწინებელია, რომ სამშენებლო სექტორის მიმართ მოქმედებს განსაკუთრებული რეჟიმი. კერძოდ, საქართველოს მთავრობის დადგენილება №181-ის დანართ No. 2-ში მითითებულია, შენობების და ნაგებობების მშენებლობა, სამოქალაქო მშენებლობა, სპეციალიზებული სამშენებლო სამუშაოების წარმართვა, საშენი მასალის წარმოება/საბითუმო ვაჭრობა, დაშვებულია მხოლოდ საქართველოს მთავრობის მიერ განსაზღვრული მეწარმე სუბიექტებისთვის.

* გთხოვთ გაითვალისწინოთ, თბილისის მერიის განცხადებით, ქ. თბილისის ადმინისტრაციულ საზღვრებში მშენებლობის გაგრძელებისთვის, შეგიძლიათ მიმართოთ მათ განცხადებით შემდეგ მისამართზე და ქ. თბილისის მერია წარუდგენს საქართველოს მთავრობას აღნიშნულ სიას:

➤ <https://my.municipal.gov.ge/#!/guest/service-select>

რაც შეეხებას საქართველოს სხვა ადმინისტრაციულ ტერიტორიებზე მშენებლობის ეკონომიკური საქმიანობის გაგრძელების უფლების მოპოვებას, შეგიძლიათ შეავსოთ

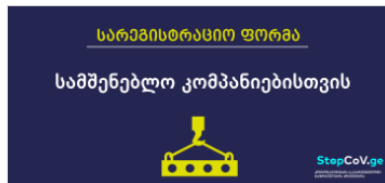
საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს ვებ-გვერდზე არსებული აპლიკაცია:

➤ <http://www.moesd.gov.ge/>

რესტორნების, საზოგადოებრივი კვების ობიექტების, საწარმოებში/ორგანიზაციებში არსებული კვების ობიექტების საქმიანობა დასაშვებია მხოლოდ ადგილზე მიტანის ან პროდუქტის სატრანსპორტო საშუალებით გატანის (ე.წ. „დრაივის“) მომსახურებით სარეალიზაციო სივრცეში მომხმარებლის დაშვების გარეშე. თუმცა, საგანგებო მდგომარეობის ვადით იკრძალება ღვინისა და ყურძნისეული წარმოშობის სხვა ალკოჰოლიანი სასმლის, აგრეთვე სპირტიანი სასმლისა და ლუდის სარეალიზაციო ობიექტების ფუნქციონირება.

* **გამონაკლისები** - ასევე, გაითვალისწინეთ, თუ თქვენი საქმიანობა შეჩერებულია არსებული დადგენილებით, და გსურთ საქმიანობის ან/და კომპანიის შეყვანა იმ გამონაკლისებში, რომელიც დაუშვებს თქვენს საქმიანობას, შეგიძლიათ ეწვიოთ საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს ვებ-გვერდს და შეავსოთ არსებული აპლიკაცია:

➤ <http://www.moesd.gov.ge/>

ფასების რეგულირება

- **პირველადი მოხმარების პროდუქტები** - პირველადი მოხმარების სასურსათო პროდუქტებზე ფასების შენარჩუნების სახელმწიფო პროგრამის მიზანია პირველადი მოხმარების სასურსათო პროდუქტებზე არსებული საცალო სარეალიზაციო ფასების შენარჩუნება სავალუტო კურსის ცვალებადობის მიუხედავად. პროგრამა ითვალისწინებს ბენეფიციარებისთვის 2020 წლის 15 მარტიდან 2020 წლის 15 მაისის ჩათვლით, საქართველოში პროდუქტების იმპორტის მიზნით, უცხოურ ვალუტაში (აშშ დოლარი და ევრო) გაწეული/გასაწევი ხარჯის სავალუტო კურსით გამოწვეული ცვლილების სუბსიდირებას.
- **მედიკამენტები, სამედიცინო პრეპარატები და მომსახურება** - ამ დროისათვის მთავრობას არ დაუდგენია ამგვარ პროდუქტების ფასების რეგულირება.

რეკომენდაციების შესრულება - ყველა დაშვებული ეკონომიკური საქმიანობა, მიუხედავად ფორმისა და სახისა, უნდა განხორციელდეს საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროს მიერ გაცემული რეკომენდაციების შესაბამისად.

***გთხოვთ იხილოთ რეკომენდაციები რელევანტური საკანონმდებლო აქტებისა და განცხადებების სექციაში.**

სანიტარიულ-ჰიგიენური წესები - მთავრობის №181 დადგენილებით მიღებული სპეციალური სანიტარიულ-ჰიგიენური წესების დაცვა ევალებათ:

- ობიექტებს, რომლებიც აწარმოებენ/გადაამუშავენ სურსათს;
- ობიექტებს, რომლებიც უზრუნველყოფენ მომხმარებლისთვის ე.წ. მიტანის სერვისით სურსათის მიწოდებას;
- ობიექტებს, რომლებიც ახორციელებენ საცალო/საბითუმო ვაჭრობის ობიექტებში მომხმარებლისთვის პროდუქციის მიწოდებას.

6. კერძო და საჯარო სივრცეში შეკრების/თავშეყრის შეზღუდვა

შეკრების/თავშეყრის აკრძალვა - იკრძალება საჯარო სივრცეში ფიზიკურ პირთა შეკრება, მანიფესტაციის წარმართვა და ასევე, თავშეყრა 3 პირზე მეტი რაოდენობით. საჯარო სივრცე განიმარტება როგორც ჭერქვეშ, ისე გარეთ არსებულ ნებისმიერ ადგილზე შეკრება, თუ იგი არ წარმოადგენს კერძო პირთა საცხოვრებელ მიზნებისთვის გამოსაყენებელ ადგილს. თუმცა, შეზღუდვა არ მიემართება იმ პირებს, ვისაც არ შეეხო ეკონომიკური საქმიანობის შეზღუდვა და ასევე სამედიცინო დაწესებულებებს, საჯარო დაწესებულებებს, თავდაცვის ძალებს, სპეციალურ პენიტენციურ დაწესებულებებს, სამართალდამცავ ორგანოებს, პირთა თავშეყრას მათზე დაკისრებული ფუნქციების შესრულების მიზნით; და ოპერაციულ შტაბთან შეთანხმებულ სამშენებლო-ინფრასტრუქტურული სამუშაოების შესრულებას; ასევე, თუ საქმიანობა ექცევა მთავრობის №181 დადგენილების მე-7 მუხლის ჩამონათვალში (იხ. 5-6 გვერდები), მაშინ დასაშვებია 3 მეტზე პირის შეკრება, თუ ამას მოითხოვს სამუშაოს სპეციფიკა და დაცული იქნება 2 მეტრიანი დისტანცია და საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროს მიერ გაცემული რეკომენდაციები.

სოციალური ღონისძიებების შეზღუდვა - იკრძალება ისეთი სოციალური ღონისძიებები, რომელიც დაკავშირებულია 3-ზე მეტი ფიზიკური პირის შეკრებასთან (მაგ: ქელები, ქორწილი და სხვა მსგავსი ღონისძიებები).

7. ადმინისტრაციული წარმოება

საქართველოს პრეზიდენტის №1 დეკრეტის საფუძველზე საქართველოს მთავრობას მიენიჭა საჯარო სერვისებისა და ადმინისტრაციული საქმისწარმოების განხორციელების საქართველოს მოქმედი კანონმდებლობისაგან განსხვავებული წესების დადგენილებით განსაზღვრის უფლება.

- საქართველოს მთავრობის №181 დადგენილებით შეჩერდა კანონმდებლობით დადგენილი შემდეგი ვადები:
 - ადმინისტრაციული საჩივრის წარდგენისა და განხილვისთვის დადგენილი ვადები
 - საჯარო და პერსონალური ინფორმაციის გაცემისთვის დადგენილი ვადები
- მთავრობის დადგენილებაში განხორციელებული ცვლილების საფუძველზე (02/04/2020, №204), საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს სისტემაში საგადასახადო/საბაჟო დავის განმხილველ ორგანოებს უფლება მიეცათ, საჩივარი განიხილონ დისტანციურად, ტექნიკურ საშუალებათა გამოყენებით, ასევე საჩივარი განიხილონ მომჩივნის დაუსწრებლად, თუ საქმეში არსებული მასალებიდან სრულად დგინდება დავის საგანთან დაკავშირებული ფაქტობრივი გარემოებები.
- საქართველოს იუსტიციის მინისტრს მიენიჭა უფლებამოსილება საგანგებო მდგომარეობის ვადით ბრძანებით განისაზღვროს შემდეგი ადმინისტრაციული ორგანოების საქმიანობის ადმინისტრირების წესი:
 - სპეციალური პენიტენციური სამსახური
 - ნოტარიუსთა პალატა
 - ეროვნული არქივი
- მთავრობის დადგენილებაში განხორციელებული ცვლილების საფუძველზე (30/03/2020, №204) ზემოაღნიშნული ჩამონათვალი გაფართოვდა, შესაბამისად საქართველოს იუსტიციის მინისტრის ბრძანებით ასევე შესაძლოა დადგინდეს საქმიანობების განსხვავებული წესი შემდეგი ადმინისტრაციული ორგანოებისთვის:
 - სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტო
 - საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტო
 - იუსტიციის სახლი

და განისაზღვროს სამინისტროს მმართველობის სფეროში მოქმედი საჯარო სამართლის იურიდიული პირების, ასევე ნოტარიუსებისა და კერძო აღმასრულებლების მიერ პირთა მომსახურების კანონმდებლობით დადგენილისგან განსხვავებული წესები და პირობები.

- საქართველოს იუსტიციის მინისტრის ბრძანებით (31/03/2020, ბრძანება №511) უკვე დადგინდა საქართველოს ნოტარიუსთა პალატის საქმიანობის და ნოტარიუსთა მიერ მომსახურების წესები და პირობები, რომელიც მათ შორის მოიცავს დროებითი სანოტარო ბიუროების ჩამონათვალს, სანოტარო მომსახურების გაწევის წინაპირობებს და შეზღუდვებს.
- მთავრობის დადგენილებაში განხორციელებული ცვლილების (30/03/2020, №204) თანახმად, ასევე შეჩერდა კონკურსის ჩატარების ვადები იმ ადმინისტრაციულ ორგანოებში, რომელშიც საგანგებო მდგომარეობის გამო შეუძლებელია კონკურსის საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად ჩატარება.
- სახელმწიფო ინსპექტორს მიენიჭა გარკვეული უფლებამოსილებები, მათ შორის უფლება შეაჩეროს „პერსონალურ მონაცემთა დაცვის შესახებ“ საქართველოს კანონით გათვალისწინებული სამართალდარღვევათა საქმეების განხილვის, სახდელის დადების ხანდაზმულობის ვადები და სახდელის დადების შესახებ გადაწყვეტილებების აღსრულების, ასევე ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის საქმეზე მიღებული გადაწყვეტილებების გასაჩივრების ვადები.
- საქართველოს შინაგან საქმეთა მინისტრის მიენიჭა უფლებამოსილება ბრძანებით დაადგინოს საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს სისტემაში ზოგიერთი მომსახურების უზრუნველყოფასა და მომსახურების ცალკეულ საფასურებთან დაკავშირებით საქართველოს კანონმდებლობისგან განსხვავებული წესები.
- დადგენილებაში განხორციელებული ცვლილების (26/03/2020 №192) საფუძველზე საგანგებო მდგომარეობის გამოცხადების მომენტიდან საგანგებო მდგომარეობის ვადით შეჩერდა საგზაო უსაფრთხოების სფეროში საქართველოს ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსის X თავით გათვალისწინებული ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის ჩადენისათვის დაკისრებული საქართველოს კანონმდებლობით გათვალისწინებული ჯარიმის ან/და საურავის გადახდის ვადები. აღნიშნული ვრცელდება იმ სამართალდარღვევებზე, რომელიც საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს ქვემდებარეა.
- ავტორიზაციისა და აკრედიტაციის დებულებებით გათვალისწინებული ადმინისტრაციული წარმოებების, ასევე პროფესიული მომზადების და პროფესიული გადამზადების და პროფესიული საჯარო მოხელის პროფესიული გადამზადების პროგრამის განხორციელების უფლების მოპოვებასთან დაკავშირებული ადმინისტრაციული წარმოების დისტანციურად, კომუნიკაციის თანამედროვე ელექტრონული საშუალებების გამოყენებით განხორციელების

შეუძლებლობის შემთხვევაში, ადმინისტრაციული წარმოების ვადები ჩაითვლება შეჩერებულად საგანგებო მდგომარეობის დასრულებამდე.

- საგანგებო მდგომარეობის ვადით საჯარო დაწესებულებებს, ფიზიკურ პირებს და იურიდიულ პირებს მიენიჭათ უფლებამოსილება, გამოიყენონ „ელექტრონული დოკუმენტისა და ელექტრონული სანდო მომსახურების შესახებ“ საქართველოს კანონისგან განსხვავებული პირობების შესაბამისად შესრულებული ელექტრონული დოკუმენტი ან/და ელექტრონული ხელმოწერა.
- დადგენილებაში განხორციელებული ცვლილების (26/03/2020, №196) თანახმად გარემოსდაცვითი კოდექსით გათვალისწინებული სკოპინგის დასკვნისა და გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების გაცემისთვის დაწყებული ადმინისტრაციული წარმოებები განხორციელდება საჯარო განხილვის ჩატარების გარეშე; ადმინისტრაციულ წარმოებაში საზოგადოების მონაწილეობა და მის მიერ მოსაზრებებისა და შენიშვნების წარდგენის შესაძლებლობა უზრუნველყოფილ იქნეს წერილობით ან/და ელექტრონული საშუალებით.
- დადგენილებაში განხორციელებული ცვლილებით (27/03/2020, №201) შეჩერდა სატრანსპორტო საშუალების პერიოდული ტექნიკური ინსპექტირების გავლის ვადა საგანგებო მდგომარეობის დასრულებამდე, თუ ავტოსატრანსპორტო საშუალებებისა და მათი მისაბმელების პერიოდული ტექნიკური ინსპექტირების (პირველადი/განმეორებითი) გავლის ვადა ემთხვევა ქვეყანაში გამოცხადებული საგანგებო მდგომარეობის მოქმედების ვადას.

8. სამართალწარმოება

სასამართლო პროცესების დისტანციურობა - საქართველოს პრეზიდენტის №1 დეკრეტით დადგინდა მხოლოდ საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კანონმდებლობით გათვალისწინებული სასამართლო სხდომების დისტანციურად, კომუნიკაციის ელექტრონული საშუალებების გამოყენებით ჩატარების შესაძლებლობა, ასევე დადგინდა შეზღუდვა, რომ აღნიშნული წესით სხდომის გამართვის შემთხვევაში, მონაწილე არცერთ პირს არ აქვს უფლება, უარი განაცხადოს დისტანციურად სხდომის ჩატარებაზე, მასზე უშუალო დასწრების სურვილის მოტივით.

ხანდაზმულობის ვადები - საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 132-ე მუხლის (ბ) პუნქტის თანახმად, ხანდაზმულობის ვადის დინება ჩერდება თუ სარჩელის წარდგენას აბრკოლებს განსაკუთრებული და აუცდენელი დაუძლეველი ძალა. გასათვალისწინებელია, რომ საგანგებო მდგომარეობა ავტომატურად არ იწვევს ხანდაზმულობის ვადის დინების შეჩერებას და ყოველ კონკრეტულ შემთხვევაში სხვა წინაპირობებთან ერთად უნდა შეფასდეს ზემოაღნიშნული საფუძვლით მოკლებული იყო თუ არა პირი მოთხოვნის წარდგენის შესაძლებლობას.

სამოქალაქო საპროცესო მოქმედებებისათვის განკუთვნილი ვადების აღდგენა - სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 65-ე მუხლის თანახმად საპროცესო მოქმედების შესრულებისათვის

განსაზღვრული ვადა, თუ კანონით სხვა რამ არ არის დადგენილი, სასამართლომ შეიძლება აღადგინოს, თუ ცნობს, რომ საპროცესო მოქმედება საპატიო მიზეზით არ შესრულდა. სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მიზნებისთვის საპატიო მიზეზად მიიჩნევა საპროცესო მოქმედების შესრულების შეუძლებლობა, რაც გამოწვეულია ავადმყოფობით, ახლო ნათესავის გარდაცვალებით ან სხვა განსაკუთრებული ობიექტური გარემოებით. ამასთან, სასამართლო არ არის უფლებამოსილი აღადგინოს ისეთი საპროცესო ვადები, რაც კანონმდებლობით პირდაპირ არის აკრძალული, რომელიც მათ შორის მოიცავს (მაგრამ არ შემოიფარგლება) სააპელაციო და საკასაციო საჩივრის წარდგენის ვადებს.

სხდომის გადადება - ამასთან, იმ საქმეებზე, რომელიც არ უკავშირდება განხილვის შემჭიდროვებულ ვადებს, პროცესის მონაწილე მხარეს შეუძლია იშუამდგომლოს სასამართლოსთან სხდომის გადადების თაობაზე დისტანციური (http://court.ge/geo_courts) ანდა საფოსტო სერვისების გამოყენებით. ასევე, გაითვალისწინეთ რომ, სასამართლოს ვებ-გვერდზე გამოქვეყნდა მოსამართლეთა თანაშემწეების მობილური ტელეფონის ნომრები.

II. ფორს-მაჟორთან დაკავშირებული სამართლებრივი ასპექტები

1. წარმოადგენს, თუ არა კორონავირუსის (COVID 19)-ის გავრცელება ფორს-მაჟორულ გარემოებას?

***შენიშვნა:** გათხოვთ, გაითვალისწინოთ, მიუხედავად იმისა, რომ საქართველოს პრეზიდენტის 2020 წლის 21 მარტის № 1 დეკრეტის საფუძველზე საქართველოს მთელ ტერიტორიაზე გამოცხადებულ იქნა საგანგებო მდგომარეობა, ხოლო საქართველოს მთავრობის N181 დადგენილებით შეიზღუდა გარკვეული ღონისძიებების განხორციელება, აღნიშნული ავტომატურად არ გულისხმობს იმას, რომ თქვენთვის დადგა ფორს-მაჟორული მდგომარეობა და თქვენ თავისუფლდებით ხელშეკრულებით გათვალისწინებული ვალდებულებების შესრულებისაგან ან/და მისი შეუსრულებლობით გამოწვეული პასუხისმგებლობისაგან. ყოველი კონკრეტული შემთხვევა საჭიროებს ინდივიდუალურ შეფასებას, ბიზნეს სექტორის, ხელშეკრულების საგნის, მისი პირობების, მხარეების და სხვა მნიშვნელოვანი ფაქტორის გათვალისწინებით.

მიუხედავად ამისა, შესაძლებელია გამოვყოთ ის ზოგადი გარემოებები, რომლებიც გათვალისწინებულ უნდა იქნეს კორონავირუსის (COVID 19)-ის ფორს-მაჟორულ გარემოებად მიჩნევისათვის:

- დადგა თუ არა ისეთი მოვლენა, რომლის თავიდან აცილება შეუძლებელია, მხარეთა კონტროლს მიღმა

- შესაფასებელია, წარმოადგენს, თუ არა კორონავირუსის (COVID 19) გავრცელება და მისი თანმდევი შეზღუდვები ისეთ ფაქტობრივ, ან იურიდიული მოვლენას, რომლის თავიდან აცილება შეუძლებელია მხარეების მიერ. მაგალითად, ქართული სასამართლო პრაქტიკით, ასეთად მიჩნეულ იქნა სტიქიური შემთხვევები, 2006 წლის ოქტომბრის მოვლენები, როდესაც რუსეთის ფედერაციის ხელისუფლების გადაწყვეტილების საფუძველზე შეიზღუდა რუსეთიდან საქართველოში საზღვაო, საჰაერო, საავტომობილო და სარკინიგზო მიმოსვლა; რუსეთ-საქართველოს 2008 წლის ომი და ა.შ. თუმცა, კორონავირუსი (COVID 19), როგორც პანდემია, რასაც მოყვა საქართველოში გარკვეული ქმედებების შეზღუდვაც, დიდი ალბათობით შესაძლებელია გარკვეულ პირთა მიმართ მიჩნეულ იქნეს ისეთ გარემოებად, რომლის თავიდან აცილება შეუძლებელია მხარეების მიერ.
- **კორონავირუსის (COVID 19) და მის საფუძველზე მიღებული შეზღუდვებიდან გამომდინარე, შესაძლებელია, თუ არა მხარის მიერ ხელშეკრულებით ნაკისრი ვალდებულების შესრულება?**
 - უნდა შეფასდეს, კორონავირუსის (COVID 19) გავრცელების საფუძველზე და მის წინააღმდეგ დაწესებული შეზღუდვებით, ხდება თუ არა შეუძლებელი მხარის მიერ ვალდებულების შესრულება; ე.ი ახდენს თუ არა ასეთი შეზღუდვები მხარის მიერ ვალდებულების შესრულებაზე პირდაპირ და უშუალო გავლენას. მაგალითისთვის, თუ ხელშეკრულების საგანს მომსახურება წარმოადგენს, რომლის მიწოდებაც ელექტრონულად, დისტანციურადაც მოსახერხებელია/დაშვებულია, მაშინ შესაძლებელია ვერ შეძლოთ იმაზე მითითება, რომ კორონავირუსი (COVID 19) გავრცელების საფუძველზე შეუძლებელი ხდება თქვენ მიერ ხელშეკრულების შესრულება. გასათვალისწინებელია, რომ ასეთი შეუძლებლობა უნდა ამტკიცოს მხარემ, რომელიც მიუთითებს მასზე.
- **იყო, თუ არა მოულოდნელი ასეთი მოვლენის დადგომა მხარეებისათვის?**
 - შესაფასებელია, ობიექტურად რამდენად შეუძლებელი იყო მხარეებისათვის ასეთი მოვლენის დადგომის წარმოდგენა და აიღო თუ არა რომელიმე მხარემ რისკი, ასეთი მოვლენის მიუხედავად ხელშეკრულების შესრულების მიმართ. მაგალითად, თუ მხარეებმა ხელშეკრულება დადეს მას შემდეგ, რაც მათ გაიგეს კორონავირუსის (COVID 19)-ის გავრცელების და მისი შეზღუდვების დაწესების თაობაზე, მაშინ მხარე გაცნობიერებულად იღებს რისკს, შეასრულოს ხელშეკრულება ასეთ პირობებში, რამაც შეიძლება შეუზღუდოს მხარეს უფლება, დაეყრდნოს ფორს-მაჟორულ გარემოებას.

2. რა სამართლებრივი შედეგები შეიძლება დადგეს მაშინ, თუ ჩაითვლება, რომ კორონავირუსის (COVID 19)-ის გავრცელება წარმოადგენს თქვენთვის ფორს-მაჟორულ გარემოებას?

- **ხელშეკრულებით გათვალისწინებულ შემთხვევებში:** ხშირად, მხარეთა შორის დადებული ხელშეკრულება არეგულირებს ფორს-მაჟორის დადგომის შემდგომ მხარეთა უფლებებსა და მოვალეობებს, ასევე იმ პროცედურას, რაც უნდა დაიცვას იმ მხარემ, რომლის სურვილიცაა ისარგებლოს ფორს-მაჟორის დადგომის შემდეგ ხელშეკრულებით გათვალისწინებული უფლებებით. ზოგიერთი ხელშეკრულება ითვალისწინებს გარკვეულ ვადას, რა ვადაშიც უნდა შეატყობინოს მხარემ მეორე მხარეს ასეთი უფლების გამოყენების შესახებ. შესაბამისად, ყოველ კონკრეტულ შემთხვევაში, მნიშვნელოვანია შეფასდეს მხარეთა შორის დადებული ხელშეკრულების პირობები და პროცედურა და მხარეები მიყვნენ ხელშეკრულებით დადგენილ წესებს.
- **ხელშეკრულებით გაუთვალისწინებელ შემთხვევებში:** იმ შემთხვევაში, თუ თქვენი ხელშეკრულება არ არეგულირებს ფორს-მაჟორის დადგომისას მხარეთა-უფლება მოვალეობას, ან არასრულად არეგულირებს მას, მაშინ იმოქმედებს კანონმდებლობით გათვალისწინებული შემდეგი უფლებები:
 - შესაძლებელია მხარის მიერ მოთხოვნილ იქნეს შესრულების ვადაგადაცილებისათვის პასუხისმგებლობისაგან გათავისუფლება ფორს-მაჟორული მოვლენის დასრულებამდე - მნიშვნელოვანია გათვალისწინებულ იქნეს ის, რომ ფორს-მაჟორული გარემოების დადგომა ავტომატურად, სრულიად არ ათავისუფლებს მხარეს ხელშეკრულებით ნაკისრი ვალდებულებების შესრულებისაგან; თუმცა, შესაძლებელია, ასეთმა გარემოებამ მიანიჭოს მხარეს უფლება, მოითხოვოს პასუხისმგებლობისგან გათავისუფლება ვალდებულების შეუსრულებლობისათვის იმ ვადამდე, რა ვადამდეც განაგრძობს ფორს-მაჟორული მოვლენა არსებობას (მაგალითად მხარეს არ დაეკისროს პირგასამტეხლო შესრულების ვადაგადაცილებისათვის). თუმცა, აუცილებელია, მხარემ შეატყობინოს მეორე მხარეს ამის შესახებ და მხარეებმა აწარმოონ მოლაპარაკება ყოველგვარი გაუგებრობის თავიდან ასაცილებლად.
 - შესრულების არსებითად გართულებისას, მოთხოვნილ იქნეს ხელშეკრულების პირობების ცვლილება/მისადაგება შეცვლილი გარემოებებისადმი - მხარეს შეიძლება მიენიჭოს უფლება, მოითხოვოს ხელშეკრულების პირობების მისადაგება შეცვლილ გარემოებებისადმი (მაგალითად შესრულების ვადის გადაწევა, პირობების ცვლილება ა.შ.); თუმცა, მხარეს ეკისრება გარკვეული გარემოებების მტკიცების ტვირთი; ე. ი მან უნდა ამტკიცოს, რომ: ა) გარემოებები არსებითად შეიცვალა მხარეთა შორის ხელშეკრულების დადების შემდგომ; ბ) სწორედ შეცვლილმა გარემოებებმა გამოიწვია არსებული ვალდებულების შესრულების არსებითად

გართულება/დამძიმება; გ) შეცვლილი გარემოება მხარის კონტროლს გარეთაა და მხარეებს არ შეეძლოთ გაეთვალისწინებინათ ხელშეკრულების დადებისას ის, რომ გარემოებები ასე შეიცვლებოდა; დ) მხარეებს არ უნდა ჰქონდეთ მოქცეული ასეთი ცვლილება რომელიმე მხარის რისკის ქვეშ;

*გასათვალისწინებელია, რომ სახელმწიფო შესყიდვების სააგენტოს თავმჯდომარის 2020 წლის 1 აპრილის №11 ბრძანებით, შევიდა ცვლილება „ელექტრონული ტენდერის ჩატარების წესის დამტკიცების შესახებ“ სახელმწიფო შესყიდვების სააგენტოს თავმჯდომარის 2017 წლის 14 ივნისის №12 ბრძანებაში და აგანისაზღვრა, რომ საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 398-ე მუხლით გათვალისწინებული პირობების დადგომის შემთხვევაში [ხელშეკრულების მისადაგება შეცვლილი გარემოებებისადმი] დასაშვებია თავდაპირველად დადებული ხელშეკრულების ღირებულების ოდენობის გაზრდა არაუმეტეს 10%-ისა, ხოლო სამშენებლო სამუშაოების შესყიდვის მიზნით გაფორმებული ხელშეკრულების ფარგლებში, სამშენებლო მასალების ხარჯის ზრდის დაფინანსების გათვალისწინებით, აგრეთვე დასაშვებია თავდაპირველად დადებული ხელშეკრულების ღირებულების გაზრდა „ინფრასტრუქტურული პროექტების განხორციელების ხელშეწყობის მიზნით განსახორციელებელ ზოგიერთ ღონისძიებათა შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2020 წლის 31 მარტის №619 განკარგულებით დადგენილი წესით. თუმცა, ეს წესი არ ვრცელდება ნავთობპროდუქციის (საწვავის) სახელმწიფო შესყიდვაზე.

- ხელშეკრულებაზე უარის თქმა - იმ შემთხვევაში, თუ კორონავირუსის (COVID 19)-ის გავრცელების აღმოსაფხვრელად ისეთი შეზღუდვები დაწესდა, რომელიც არა დროებით, არამედ საერთოდ შეუძლებელს ხდის ხელშეკრულების შესრულებას, ან/და მხარეების მცდელობის მიუხედავად შეუძლებელია ხელშეკრულების მისადაგება შეცვლილი გარემოებებისადმი, ან მხარეს ხელშეკრულების დროული შესრულების მიმართ განსაკუთრებული ინტერესი ჰქონდა, და მან დაკარგა ხელშეკრულების დაგვიანებული შესრულებისადმი ინტერესი (რაც ობიექტური გარემოებებით დასტურდება), შესაძლებელია უარი ითქვას ხელშეკრულებაზე, თუ არ არსებობს ხელშეკრულებაზე უარის თქმის გამომრიცხავი გარემოებები.

III. საგანგებო მდგომარეობისა და პანდემიის გავლენა შრომით ურთიერთობებზე

1. შეზღუდვები საოფისე სამუშაოებთან მიმართებით

იმ დაწესებულებებში, სადაც არ შეჩერებულა საქმიანობა, შესაძლებელია, სპეციფიკის გათვალისწინებით, დაშვებულ იქნეს 10-ზე მეტი პირის თავშეყრა, არანაკლებ 2 მეტრიანი დისტანციის დაცვის შემთხვევაში და საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროს მიერ გაცემული რეკომენდაციების გათვალისწინებით.

2. შრომითი ფუნქციების შესრულება დისტანციურად

საქართველოს შრომის კოდექსის შესაბამისად, შრომითი ურთიერთობა არის შრომის ორგანიზაციული მოწესრიგების პირობებში დასაქმებულის მიერ დამსაქმებლისათვის სამუშაოს შესრულება ანაზღაურების სანაცვლოდ. მიმდინარე მოვლენების ფონზე, კომპანიების სპეციფიკიდან გამომდინარე დისტანციურ რეჟიმზე გადასვლა არ ეწინააღმდეგება შრომითი ურთიერთობის დეფინიციას და ავტომატურ გავლენას არ ახდენს ანაზღაურების სისტემაზე.

რეკომენდირებულია დასაქმებულს ნათლად განემარტოს შემდეგი:

- დისტანციურ რეჟიმში მუშაობის პერიოდში არ იცვლება სტანდარტული სამუშაო და შესვენების დროები;
- დისტანციურ რეჟიმში მუშაობისას დასაქმებული ხელმისაწვდომი უნდა იყოს კომპანიის ხელმძღვანელებისა და კლიენტების მიერ სატელეფონო ანდა ელექტრონული ფოსტის მეშვეობით;
- იმ შემთხვევაში თუ დასაქმებულის მიერ, მისგან დამოუკიდებელი გარემოებების გამო, ვერ ხერხდება მომსახურების გაწევა, ამის შესახებ შეძლებისდაგვარად სწრაფად უნდა შეატყობინოს ხელმძღვანელს;
- საგანგებო მდგომარეობის მოქმედების პერიოდისათვის ხელმძღვანელს უფლება აქვს, საჭიროების შემთხვევაში, დასაქმებული მათ დაუკითხავად, დროებით გადაიყვანონ ისეთ სამუშაოზე, რომელიც არ არის შრომითი ხელშეკრულებით გათვალისწინებული.

დისტანციურად შრომითი ფუნქციების განხორციელების შეუძლებლობის ან/და სხვა გარემოებების დადგომის შემთხვევაში, შესაძლებელია გათვალისწინებულ იქნას ქვემოთ განხილული რეჟიმები.

3. შრომითი ურთიერთობის შეჩერება

- **შრომითი ურთიერთობის შეჩერება დროებითი შრომისუუნარობის გამო** - დროებით შრომისუუნარობად მიიჩნევა პერიოდი თუ მისი ვადა არ აღემატება ზედიზედ 40 კალენდარულ დღეს, ან 6 თვის განმავლობაში საერთო ვადა არ აღემატება 60 კალენდარულ დღეს; შრომისუუნარობის გამო საავადმყოფო ფურცელი გაიცემა დაავადებით ან დასახიჩრებით გამოწვეული შრომის უნარის დაკარგვის შემთხვევაში; ოჯახის ავადმყოფი წევრის მოვლის გამო და ასევე, **კარანტინის პერიოდზეც**.
- **კარანტინი** - საქართველოს კანონმდებლობის მიხედვით განიმარტება როგორც ეპიდსაწინააღმდეგო და პროფილაქტიკური ღონისძიებები დაავადებების

სახელმწიფოდან ან ობიექტებიდან გატანის ან შეტანის აცილების მიზნით, რომლებიც ტარდება დაინფიცირებულ რაიონებში, პორტის, აეროპორტის, რკინიგზისა და ავტოსატრანსპორტო სადგურების ტერიტორიებზე, სატრანსპორტო საშუალებებზე და გულისხმობს დაავადებულთა და მათთან კონტაქტში მყოფი პირების, ინფიცირებული ტვირთების, კონტეინერების გარკვეული დროით იზოლაციასა და მათთან კონტაქტის შეწყვეტას.

საავადმყოფო ფურცლის (ბიულეტენის) ტოლფას ცნობას გაცემს საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტრო. აღნიშნული დოკუმენტი დამსაქმებლებისთვის ხელფასის გაცემის საფუძველი იქნება და შესაბამისად დასაქმებულ ადამიანებს ლეგიტიმურად ჩაეთვლება და სრულად აუნაზღაურდებათ კარანტინისა და თვითიზოლაციისას გაცდენილი სამუშაო დღეები.

აღნიშნული ცნობის მისაღებად დაინტერესებულ პირს შეუძლია საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროს ელექტრონული ფოსტის მისამართზე - info@moh.gov.ge მიმართოს. დროებითი შრომისუნარობის პერიოდზე გაცემული საავადმყოფო ფურცლის საფუძველზე ხორციელდება დასაქმებულისთვის დახმარების გაცემა, რაც გამოითვლება შრომითი ხელშეკრულებით განსაზღვრული შრომის ანაზღაურების საფუძველზე.

4. ანაზღაურებადი შვებულების გამოყენება:

დასაქმებულისა და დამსაქმებლის შეთანხმებით, რეკომენდირებულია ანაზღაურებად შვებულებაზე წვდომის გაფართოება, შვებულების გრაფიკის (ასეთის არსებობის შემთხვევაში) ცვლილებით ანდა ანაზღაურებადი შვებულების პერიოდის გახანგრძლივებით.

იმ შემთხვევაში თუ დეკრეტით დაწესებული შეზღუდვებიდან, საწარმოს სპეციფიკისა და გართულებული ეკონომიკური მდგომარეობიდან გამომდინარე შეუძლებელია შრომითი ურთიერთობის შეჩერების რეჟიმის ამოქმედება, შესაძლებელია შემდეგი სცენარების განხილვა:

- დასაქმებულისა და დამსაქმებლის წერილობითი შეთანხმებით სამუშაო გრაფიკის ცვლილება, ან/და;
- დასაქმებულისა და დამსაქმებლის წერილობითი შეთანხმებით, ყოველთვიური ანაზღაურების ცვლილება;
- დასაქმებულისა და დამსაქმებლის წერილობითი შეთანხმებით ფაქტობრივად ნამუშევარი დროის ანაზღაურების რეჟიმზე გადასვლა, ასეთ შემთხვევაში, დამსაქმებელმა ნათლად უნდა განუსაზღვროს დასაქმებულს საათობრივი ანაზღაურების განაკვეთი და სამუშაო გრაფიკი;

5. შრომით ურთიერთობის შეწყვეტა

გასათვალისწინებელია, რომ არსებული კანონმდებლობითა და სასამართლო პრაქტიკით, დაწესებულების სფეციფიკისა და შექმნილი გარემოებების გათვალისწინებით, მხოლოდ უკიდურეს შემთხვევაში უნდა იქნეს შრომითი ურთიერთობა შეწყვეტილი.

საქართველოს შრომის კოდექსი განსაზღვრავს შრომითი ურთიერთობის შეწყვეტის სამართლებრივ საფუძვლებს, ხოლო სხვა საფუძვლით შრომითი ურთიერთობის შეწყვეტა დაუშვებელია.

შესაძლო აქტუალური საფუძვლები საგანგებო მდგომარეობის რეჟიმში და გასათვალისწინებელი გარემოებები:

- **ეკონომიკური გარემოებები, ტექნოლოგიური ან ორგანიზაციული ცვლილებები, რომლებიც აუცილებელს ხდის სამუშაო ძალის შემცირებას;** - დამდგარი გარემოებების გათვალისწინებით, აღნიშნული საფუძველი შესაძლებელია გამოიყენოს ისეთმა დაწესებულებებმა, რომელთა საქმიანობაც შეჩერდა მთავრობის დადგენილების შესაბამისად და ამასთან შეუძლებელია თანამშრომელთა დისტანციურ რეჟიმში მოქცევა, ანდა ისეთმა დაწესებულებებმა, რომელთა ეკონომიკურ მდგომარეობაზეც პირდაპირ იქონია გავლენა საგანგებო მდგომარეობის გამოცხადებამ;
- **ხანგრძლივი შრომისუუნარობა** – თუკი შრომისუუნარობის ვადა აღემატება ზედიზედ 40 კალენდარულ დღეს, ან 6 თვის განმავლობაში საერთო ვადა აღემატება 60 კალენდარულ დღეს, ამასთან გამოყენებული აქვს კუთვნილი შვებულება.

IV. დანართი №1 - საქართველოს მთავრობის მიერ დადგენილი საწარმოთა ჩამონათვალი, ვისაც, დამატებით არ ეხებათ ეკონომიკური საქმიანობის შეჩერების ვალდებულება

ს/ნ:	სუბიექტის დასახელება	ს/ნ:	სუბიექტის დასახელება
230868120	შპს „საქნახშირი“	204892170	შპს „შავი ზღვის ტერმინალი“
225358341	სს „RMG Copper“	215080999	სს „კორპორაცია ფოთის საზღვაო ნავსადგური“
225359947	შპს „RMG Gold“	215120223	შპს „ბი ენდ პი“
415599258	შპს „ჯმ 29“	245383678	შპს „ბათუმის საზღვაო ნავსადგური“
404519794	სს „რუსთავის აზოტი“	245432544	შპს „ბათუმის ნავთობტერმინალი“
216315057	სს „კავკასიან პეტ კომპანი“	404386151	შპს „ტრანსფორდი“
236034830	სს „მინა“	416334149	შპს „მანგანუმ ლოჯისტიკი“
230866435	შპს „ჰაიდელბერგემენტ ჯორჯია“	204574503	შპს „გიანთი ლოჯისტიკისი“
404956286	შპს „საქართველოს ცემენტის კომპანია“	205040926	შპს „ეისა“
205181532	შპს „კნაუფ გიპს თბილისი“	205276681	შპს „ემ-ეს-სი ჯორჯია“
215147874	შპს „ჭიათურმანგანუმ ჯორჯია“	215124498	შპს „ჯორჯიან ტრანს ექსპედიცია-ფოთი“
230085797	შპს „ჯორჯიან მანგანუმი“	402020022	შპს „ჯიარ ტრანზიტი“
404504327	შპს „რუსელოსი“	415082145	შპს „ჯენს ჯორჯია“
216425919	შპს „ჯეოსთილი“	404553666	შპს ეკოსერვის ჯგუფი“
402114396	შპს „ამბიკონ სტილსი“	204559361	შპს „თიბისი ფეი“
404411908	შპს „რუსთავის ფოლადი“	245619898	შპს „აჭარა ტექსტილი“
415083411	შპს „მოლდს ენდ მეტალს ჯორჯია“	416344628	შპს „მოვი“
237079040	შპს „იმერის ბენტონიტ ჯორჯია“	405236935	შპს „ემჯიმტექს“
437062214	შპს „ასკანგელ ჯგუფი“	445384646	შპს „ISTANBUL BAZAAR“
405143786	შპს „ასკანგელ ალიანსი“	405070676	შპს „ჯეორჯიან პროდაქტს“
406184926	შპს „ასკანგელ ბენტონიტი“	248428303	შპს „ჯორჯიან ტექსტილი“

200002068	სს „ელმავალმშენებელი“	245567881	შპს „BTM-TEXTILE“
216406271	შპს „ვაგონმშენებელი კომპანია“	400080103	შპს „პრომო ვეარ“
415599249	შპს „ჯმ-ტექნიკასერვისი“	212670563	სს „სამკერვალო კომპანია იმერი“
202177205	შპს „თეგეტა მოტორსი“	404496121	სს „აერო-სტრუქტურების ტექნოლოგიები (ციკლონი)“
206239729	შპს „თეგეტა თრაქ ენდ ბას“	205064446	შპს „საქსპეცტრანსი“
211346220	შპს „ტოიოტა ცენტრი თბილისი“	404507173	შპს „ჯი ენ ელ“
405006461	შპს „ტოიოტა ცენტრი თეგეტა“	404931972	შპს „გებრიუდერ ვაის“
416334167	შპს „მწკორპი“	202248503	შპს „კაპაროლ ჯორჯია“
202886010	სს „საქართველოს რკინიგზა“	230026888	სს „საქკაბელი“
202886788	შპს „თბილისის სატრანსპორტო კომპანია“	236037962	სს „ენერგონი“
245445200	შპს „ბათუმის ავტოტრანსპორტი“	405076359	შპს „ენ ერ ჯი ჯორჯია“
215096367	შპს „მთის კურორტების განვითარების კომპანია“	405112220	სს „ნენსკრა ჰიდრო“
202167500	ბი-ფი ექსპლორეიშენ (კასპიის ზღვა) ლიმიტედის საქართველოს თბილისის ფილიალი	251716371	შპს „ენგურჰესი“
206103722	შპს „საქართველოს გაზის ტრანსპორტირების კომპანია“	204995176	სს „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემა“
206237491	სს „საქართველოს ნავთობისა და გაზის კორპორაცია“	205170036	სს „ელექტროენერგეტიკული სისტემის კომერციული ოპერატორი“
211324468	სს „გაერთიანებული ენერგეტიკული სისტემა საქრუსენერგო“	208205360	შპს „ჯორჯიან ეარვეისი“
204991786	შპს „ენერგოტრანსი“	406178835	შპს „მაივეი ეარლაინს კო ლტდ“
404428071	შპს „გარდაბნის თბოსადგური“	205150352	შპს „მეტრო სერვის +“
208144051	შპს „საქაერონავიგაცია“	206203491	შპს „ტავ ურბან საქართველო“
404389693	შპს „საქართველოს აეროპორტების გაერთიანება“	404415290	შპს „სიქსა სიქურითი სოლუმენს ჯორჯია“

V. დანართი №2 -იმ საქმიანობების ჩამონათვალი, რომელთაც არ ეხებათ ეკონომიკური საქმიანობის შეჩერების ვალდებულება ან/და ენიჭებათ უფლება, განახორციელონ საქმიანობა მხოლოდ ელექტრონულად

- სამთომომპოვებელი მრეწველობა და კარიერების დამუშავება
- შენობების და ნაგებობების მშენებლობა (მხოლოდ საქართველოს მთავრობის მიერ განსაზღვრული მეწარმე სუბიექტებისთვის)
- სამოქალაქო მშენებლობა (მხოლოდ საქართველოს მთავრობის მიერ განსაზღვრული მეწარმე სუბიექტებისთვის)
- სპეციალიზებული სამშენებლო სამუშაოები (მხოლოდ საქართველოს მთავრობის მიერ განსაზღვრული მეწარმე სუბიექტებისთვის)
- საშენი მასალის წარმოება/საბითუმო ვაჭრობა (მხოლოდ საქართველოს მთავრობის მიერ განსაზღვრული მეწარმე სუბიექტებისთვის)
- თამბაქოს ნაწარმის წარმოება და ვაჭრობა (გარდა სპეციალიზებული სავაჭრო ჯიხურებისა)
- სასტუმროები და განთავსების სხვა საშუალებებით უზრუნველყოფის საქმიანობები (მხოლოდ საკარანტინო მიზნებისთვის)
- სატრანსპორტო (საავტომობილო, სარკინიგზო, საჰაერო, საზღვაო) სატვირთო გადაზიდვები და სხვა მასთან დაკავშირებული მომსახურებები
- სადებიზინფექციო, ჰიგიენური და ქიმიური საშუალებების წარმოება და საბითუმო რეალიზაცია
- პირბადეების, პირადი დაცვის საშუალებების, სპეცტანსაცმლის, სპეციალური დაცვითი საშუალებების და ეკიპირების წარმოება/მიწოდება
- ტექსტილის რეცხვა და ქიმწმენდა
- სატელევიზიო პროგრამების წარმოება და ტელემარუწყებლობის საქმიანობები
- საფოსტო და საკურიერო მომსახურება
- საგამომცემლო საქმიანობა (პრესის ბეჭდვა)
- ტელერადიომარუწყებლობა, ელექტრონული კომუნიკაციები
- IT და სერვერული ინფრასტრუქტურის და უსაფრთხოების სისტემების მხარდაჭერა (დისტანციურად)
- საინფორმაციო სამსახურების საქმიანობა (მათ შორის ბიზნეს პროცესების ოუთსორსინგი) (დისტანციურად)
- სადაზღვევო და სალიზინგო საქმიანობა (დისტანციურად)
- ტექნიკური გამოცდები და ანალიზები; აკრედიტებული საგამოცდო და საკალიბრებელი ლაბორატორიები, პროდუქტის სერტიფიკაციის ორგანოები და ინსპექტირების ორგანოები
- სარეკლამო სააგენტოების საქმიანობა (დისტანციურად)
- საადრიცხვო, საბუღალტრო და სააუდიტო საქმიანობები; საგადასახადო კონსულტირება (დისტანციურად)

- საკონსულტაციო საქმიანობები ბიზნესის და მართვის სხვა საკითხებში (დისტანციურად)
- არქიტექტურული საქმიანობები (დისტანციურად)
- იურიდიული მომსახურება (დისტანციურად)
- შენობების საერთო დასუფთავება და დეზინფექცია
- დაკრძალვა და მასთან დაკავშირებული საქმიანობები
- სახანძრო და უსაფრთხოების სისტემის ტექნიკური მომსახურება
- 24-საათიანი სპეციალიზებული დაწესებულებები (ბავშვთა სააღმზრდელო, დედათა და ბავშვთა, შშმ, ხანდაზმულთა, ძალადობის მსხვერპლთა პანსიონატები/თავშესაფრები/დაწესებულებები)
- არბიტრაჟი და მედიაცია (დისტანციურად)
- ტერიტორიის მომსახურების საქმიანობები (გამწვანება, მორწყვა, მოვლა)
- ვაჭრობა კომპიუტერებით, კომპიუტერული პერიფერიული მოწყობილობებით და პროგრამული უზრუნველყოფით (დისტანციურად)
- ვაჭრობა ტელესაკომუნიკაციო მოწყობილობებით და ნაწილებით (დისტანციურად)
- საკონტროლო-სალარო აპარატების ჩეკის დასაბეჭი ქაღალდის/რულონის მიწოდება

VI. დანართი №3 - ეკონომიკური საქმიანობები და ეკონომიკური საქმიანობის განმახორციელებელი ობიექტები/მეწარმე სუბიექტები, რომლებიც არ იზღუდება საგანგებო მდგომარეობის პერიოდში

1. სამაცივრე მეურნეობები;
2. საბაჟო საწყობები;
3. ცხოველთა სასაკლაოები;
4. სურსათისა და ცხოველთა საკვების ლაბორატორიები;
5. სადეზინფექციო მომსახურების ცენტრები;
6. სასათბურე მეურნეობები;
7. საირიგაციო/სამელიორაციო სისტემების მშენებლობა.

VII. რელევანტური საკანონმდებლო აქტები და რესურსები

(1) საქართველოს კონსტიტუცია

იხ.: <https://matsne.gov.ge/ka/document/view/30346?publication=35>

(2) საქართველოს მთელ ტერიტორიაზე საგანგებო მდგომარეობის გამოცხადების შესახებ საქართველოს პრეზიდენტის ბრძანება № 1, 2020 წლის 21 მარტი

იხ.: <https://www.matsne.gov.ge/ka/document/view/4830390?publication=0>

(3) საქართველოს მთელ ტერიტორიაზე საგანგებო მდგომარეობის გამოცხადებასთან დაკავშირებით გასატარებელ ღონისძიებათა შესახებ საქართველოს პრეზიდენტის დეკრეტი № 1, 2020 წლის 21 მარტი

იხ.: <https://www.matsne.gov.ge/ka/document/view/4830372?publication=0>

(4) „საქართველოს მთელ ტერიტორიაზე საგანგებო მდგომარეობის გამოცხადების შესახებ“ საქართველოს პრეზიდენტის 2020 წლის 21 მარტის №1 ბრძანების დამტკიცების თაობაზე საქართველოს პარლამენტის დადგენილება №5864-სს, 2020 წლის 21 მარტი

იხ.: <https://www.matsne.gov.ge/ka/document/view/4830327?publication=0>

(5) „საქართველოს მთელ ტერიტორიაზე საგანგებო მდგომარეობის გამოცხადებასთან დაკავშირებით გასატარებელ ღონისძიებათა შესახებ“ საქართველოს პრეზიდენტის 2020 წლის 21 მარტის №1 დეკრეტის დამტკიცების თაობაზე №5865-სს, 2020 წლის 21 მარტი

იხ.: <https://www.matsne.gov.ge/ka/document/view/4830333?publication=0>

(6) ახალი კორონავირუსის გავრცელების აღკვეთის მიზნით მარნეულისა და ბოლნისის მუნიციპალიტეტებში გასატარებელი საკარანტინო ღონისძიებების შესახებ საქართველოს მთავრობის დადგენილება №180, 2020 წლის 23 მარტი

იხ.: <https://www.matsne.gov.ge/ka/document/view/4830610?publication=10>

(7) საქართველოში ახალი კორონავირუსის გავრცელების აღკვეთის მიზნით გასატარებელი ღონისძიებების დამტკიცების შესახებ საქართველოს მთავრობის დადგენილება №181, 2020 წლის 23 მარტი

იხ.: <https://www.matsne.gov.ge/ka/document/view/4830610?publication=0>

(8) „სამკურნალო/სამედიცინო მიზნებისათვის განკუთვნილი საქონლის ნუსხის განსაზღვრის შესახებ, რომლის მიწოდება ან/და იმპორტი გათავისუფლებულია დამატებული ღირებულების გადასახადისგან ჩათვლის უფლების გარეშე“ საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის მინისტრისა და

საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2017 წლის 15 დეკემბრის №01-69/ნ/№451 ერთობლივ ბრძანებაში ცვლილების შეტანის თაობაზე, საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის მინისტრისა და საქართველოს ფინანსთა მინისტრის ერთობლივი ბრძანება №01-36/ნ/№89, 2020 წლის 1 აპრილი

იხ.: <https://matsne.gov.ge/ka/document/view/4841418?publication=0>

(9) „ელექტრონული ტენდერის ჩატარების წესის დამტკიცების შესახებ“ სახელმწიფო შესყიდვების სააგენტოს თავმჯდომარის 2017 წლის 14 ივნისის №12 ბრძანებაში ცვლილების შეტანის თაობაზე სახელმწიფო შესყიდვების სააგენტოს თავმჯდომარის ბრძანება №11, 2020 წლის 1 აპრილი

იხ.: <https://matsne.gov.ge/ka/document/view/4842108?publication=0>

(10) „სახელმწიფო შესყიდვებთან დაკავშირებით გასატარებელი ზოგიერთი ღონისძიების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2019 წლის 25 დეკემბრის №650 დადგენილებაში ცვლილების შეტანის თაობაზე საქართველოს მთავრობის დადგენილება №210, 2020 წლის 1 აპრილი

იხ.: <https://matsne.gov.ge/ka/document/view/4841944?publication=0>

(11) საქართველოში ახალი კორონავირუსის (COVID-19) გავრცელების აღკვეთის ხელშეწყობის მიზნით საჯარო სამართლის იურიდიული პირის – საქართველოს ნოტარიუსთა პალატის საქმიანობისა და ნოტარიუსთა მიერ მომსახურების წესებისა და პირობების დადგენის შესახებ საქართველოს იუსტიციის მინისტრის ბრძანება №511, 2020 წლის 31 მარტი

იხ.: <https://matsne.gov.ge/ka/document/view/4841539?publication=0>

(12) საგანგებო მდგომარეობის მოქმედების პერიოდში საგანმანათლებლო დაწესებულებებში სასწავლო პროცესის განხორციელების შესახებ საქართველოს მთავრობის დადგენილება №205, 2020 წლის 31 მარტი

იხ.: <https://matsne.gov.ge/ka/document/view/4840190?publication=0>

(13) „ავტოსატრანსპორტო საშუალებებისა და მათი მისაბმელების პერიოდული ტექნიკური ინსპექტირების შესახებ“ ტექნიკური რეგლამენტის დამტკიცების თაობაზე“ საქართველოს მთავრობის 2017 წლის 1 დეკემბრის N510 დადგენილებაში ცვლილების შეტანის შესახებ საქართველოს მთავრობის დადგენილება N206, 2020 წლის 31 მარტი

იხ.: <https://www.matsne.gov.ge/ka/document/view/4840201?publication=0>

(14) „იმ კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტების განსაზღვრის შესახებ, რომლებიც არ საჭიროებენ საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს სამართლებრივ დასკვნას“ საქართველოს იუსტიციის მინისტრის 2011 წლის 21 ნოემბრის N149 ბრძანებაში ცვლილების შეტანის თაობაზე საქართველოს იუსტიციის მინისტრის ბრძანება N510, 2020 წლის 31 მარტი

იხ.: <https://www.matsne.gov.ge/ka/document/view/4839069?publication=0>

(15) საქართველოს მთელ ტერიტორიაზე საქართველოს თავდაცვის ძალების გამოყენების შესახებ საქართველოს პრემიერ-მინისტრის ბრძანება №74 2020 წლის 30 მარტი

იხ.: <https://matsne.gov.ge/ka/document/view/4840147?publication=0>

(16) „გადასახადის გადამხდელთა პირადი აღრიცხვის ბარათების წარმოების წესის შესახებ“ მეთოდური მითითების დამტკიცების შესახებ“ მეთოდური მითითების დამტკიცების თაობაზე“ შემოსავლების სამსახურის უფროსის 2016 წლის 18 მაისის N13446 ბრძანებაში ცვლილების შეტანის შესახებ შემოსავლების სამსახურის ბრძანება N9206, 2020 წლის 26 მარტი

იხ.: <https://www.matsne.gov.ge/ka/document/view/4839707?publication=0>

(17) პირველადი მოხმარების სასურსათო პროდუქტებზე ფასების შენარჩუნების სახელმწიფო პროგრამის დამტკიცების შესახებ საქართველოს მთავრობის დადგენილება №185, 2020 წლის 23 მარტი

იხ.: <https://www.matsne.gov.ge/ka/document/view/4832948?publication=0>

(18) საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების მინისტრის, საქართველოს შინაგან საქმეთა მინისტრისა და საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის ერთობლივი ბრძანება მარნეულისა და ბოლნისის მუნიციპალიტეტების ტერიტორიაზე არსებული მეწარმე სუბიექტების ჩამონათვალისა და ფუნქციონირების წესის განსაზღვრის შესახებ №1-1/155, №23, №2-281; 2020 წლის 26 მარტი

იხ.: <https://matsne.gov.ge/ka/document/view/4837039?publication=0>

(19) ზოგიერთი პირის მიერ რეგისტრაციის/ლიცენზიის/ნებართვის მისაღებად, აგრეთვე ავტორიზაციის/აღიარების მისანიჭებლად საქართველოს ეროვნულ ბანკში წარსადგენი განცხადებისა და შესაბამისი დოკუმენტების შემოტანის დროებით შეჩერების შესახებ საქართველოს ეროვნული ბანკის პრეზიდენტის ბრძანება №51/04, 2020 წლის 23 მარტი

იხ.: <https://www.matsne.gov.ge/ka/document/view/4830961?publication=0>

- (20) ახალი კორონავირუსი COVID 19-ის გავრცელებასთან დაკავშირებით სააგენტოს ზოგიერთი უფლებამოსილების შეჩერების შესახებ საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს საზღვაო ტრანსპორტის სააგენტოს დირექტორის ბრძანება №03, 2020 წლის 23 მარტი

იხ.: <https://www.matsne.gov.ge/ka/document/view/4831559?publication=0>

- (21) საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროს სისტემაში საჯარო სერვისებისა და ადმინისტრაციული საქმისწარმოების განხორციელების განსხვავებული წესების დადგენის შესახებ საქართველოს მთავრობის დადგენილება №184, 2020 წლის 23 მარტი

იხ.: <https://www.matsne.gov.ge/ka/document/view/4832871?publication=0>

- (22) საქართველოს თავდაცვის ძალების გამოყენების შესახებ პრემიერ-მინისტრის ბრძანება №71, 2020 წლის 23 მარტი

იხ.: <https://www.matsne.gov.ge/ka/document/view/4830690?publication=0>

- (23) „ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის საქმეებთან დაკავშირებით საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს უფლებამოსილი პირების მიერ შესადგენი დოკუმენტების ფორმების დამტკიცებისა და შევსება-წარმოების წესის განსაზღვრის შესახებ“ საქართველოს შინაგან საქმეთა მინისტრის 2014 წლის 15 აგვისტოს №625 ბრძანებაში ცვლილების შეტანის თაობაზე საქართველოს შინაგან საქმეთა მინისტრის ბრძანება №18, 2020 წლის 23 მარტი

იხ.: <https://www.matsne.gov.ge/ka/document/view/4832185?publication=0>

- (24) საქართველოს კანონი საგანგებო მდგომარეობის შესახებ

იხ.: <https://matsne.gov.ge/ka/document/view/33472?publication=6>

- (25) ახალი კორონავირუსის (COVID-19) შესაძლო გავრცელების პრევენციის მიზნით საჯარო დაწესებულებებში საქმიანობის განსაკუთრებულ ღონისძიებათა განსაზღვრის შესახებ საქართველოს მთავრობის განკარგულება №529, 2020 წლის 12 მარტი

იხ.: <https://www.matsne.gov.ge/ka/document/view/4821857?publication=1>

- (26) „2020 წლის ჯანმრთელობის დაცვის სახელმწიფო პროგრამების დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2019 წლის 31 დეკემბრის №674 დადგენილებაში ცვლილების შეტანის თაობაზე საქართველოს მთავრობის დადგენილება №144, 2020 წლის 2 მარტი

იხ.: <https://www.matsne.gov.ge/ka/document/view/4812387?publication=0>

(27) საქართველოში ახალი კორონავირუსის შესაძლო გავრცელების აღკვეთის ღონისძიებებისა და ახალი კორონავირუსით გამოწვეული დაავადების შემთხვევებზე ოპერატიული რეაგირების გეგმის დამტკიცების შესახებ საქართველოს მთავრობის განკარგულება № 164, 2020 წლის 28 იანვარი

იხ.: <https://www.matsne.gov.ge/ka/document/view/4821121?publication=13>

(28) „მეზღვაურთა სერტიფიცირების სფეროში COVID 19-თან დაკავშირებით გასატარებელ ზოგიერთ ღონისძიებათა შესახებ“ საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს საზღვაო ტრანსპორტის სააგენტოს დირექტორის ბრძანება №01, 2020 წლის 12 მარტი

იხ.: <https://www.matsne.gov.ge/ka/document/view/4821485?publication=0>

(29) „2020 წლის ჯანმრთელობის დაცვის სახელმწიფო პროგრამების დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2019 წლის 31 დეკემბრის №674 დადგენილებაში ცვლილების შეტანის თაობაზე საქართველოს მთავრობის დადგენილება №176, 2020 წლის 17 მარტი

იხ.: <https://www.matsne.gov.ge/ka/document/view/4826093?publication=0>

(30) საქართველოში ახალი კორონავირუსის COVID -19-ის შესაძლო შემთხვევების გავრცელების პრევენციისა და საექვო და/ან დადასტურებულ შემთხვევებზე რეაგირების მზადყოფნისათვის გასატარებელი ღონისძიებების საქართველოს მთავრობის განკარგულება №545, 2020 წლის 17 მარტი

იხ.: <https://www.matsne.gov.ge/ka/document/view/4825812?publication=0>

(31) „საგანმანათლებლო დაწესებულებების ავტორიზაციის დებულებისა და საფასურის დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების მინისტრის 2010 წლის 1 ოქტომბრის №99/ნ ბრძანებაში ცვლილების შეტანის თაობაზე საქართველოს განათლების, მეცნიერების, კულტურისა და სპორტის მინისტრის ბრძანება №36/ნ, 2020 წლის 18 მარტი

იხ.: <https://www.matsne.gov.ge/ka/document/view/4825035?publication=0>

(32) „ზოგადსაგანმანათლებლო დაწესებულებებისა და უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულებების საგანმანათლებლო პროგრამების აკრედიტაციის დებულებისა და საფასურის დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების მინისტრის 2011 წლის 4 მაისის №65/ნ ბრძანებაში ცვლილების შეტანის თაობაზე საქართველოს განათლების, მეცნიერების, კულტურისა და სპორტის მინისტრის ბრძანება №37/ნ, 2020 წლის 18 მარტი

იხ.: <https://www.matsne.gov.ge/ka/document/view/4825052?publication=0>

(33) საქართველოს პრემიერ-მინისტრის ხელმძღვანელობით საქართველოს მთავრობის ეკონომიკური გუნდის მიერ მცირე, საშუალო და საოჯახო სასტუმრო ინდუსტრიის ხელშეწყობისათვის შემუშავებული მხარდამჭერი ღონისძიებების შესახებ საქართველოს მთავრობის დადგენილება №177, 2020 წლის 19 მარტი

იხ.: <https://www.matsne.gov.ge/ka/document/view/4827773?publication=0>

(34) „არასრულწლოვნის მიმართ განრიდების/განრიდებისა და მედიაციის პროგრამის გამოყენების წესისა და მხარეებს შორის გასაფორმებელი ხელშეკრულების ძირითადი პირობების დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს იუსტიციის მინისტრის 2016 წლის 1 თებერვლის №120 ბრძანებაში ცვლილების შეტანის თაობაზე საქართველოს იუსტიციის მინისტრის ბრძანება №507, 2020 წლის 19 მარტი

იხ.: <https://www.matsne.gov.ge/ka/document/view/4824005?publication=0>

(35) ახალი კორონავირუსის (COVID-19) გავრცელების პრევენციის მიზნით საჯარო სამართლის იურიდიული პირი – საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს მომსახურების სააგენტოს მიერ ზოგიერთი მომსახურების დროებით შეჩერებისა და „საჯარო სამართლის იურიდიული პირის – საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს მომსახურების სააგენტოს მიერ გაწეული მომსახურებისათვის დაწესებული საფასურისა და ვადების შესახებ“ საქართველოს კანონით გათვალისწინებული ცალკეული საფასურის გადახდისგან გათავისუფლების ზოგიერთი პირობის დადგენის თაობაზე საქართველოს შინაგან საქმეთა მინისტრის ბრძანება №17, 2020 წლის 19 მარტი

იხ.: <https://www.matsne.gov.ge/ka/document/view/4829188?publication=0>

(36) სურსათის ეროვნული სააგენტოს უფროსის ბრძანება საქართველოში ახალი კორონავირუსის შესაძლო გავრცელების აღკვეთის ზოგიერთი ღონისძიების განსაზღვრის შესახებ, ბრძანება №14-1, 2020 წლის 17 მარტი; ბრძანება №15-1, 2020 წლის 20 მარტი;

იხ. ბრძანება №14-1: <http://nfa.gov.ge/uploads/other/8/8004.pdf>

იხ. ბრძანება №15-1: <http://nfa.gov.ge/uploads/other/8/8006.pdf>

საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროს რეკომენდაციები

(37) ახალი კორონავირუსით (SARS-CoV-2) გამოწვეულ ინფექციასთან (COVID-19) დაკავშირებული ზოგადი რეკომენდაციები, რომელიც მიესადაგება ეკონომიკური საქმიანობის ყველა სექტორს

იხ.: <https://stopcov.ge/Content/files/Infeqciastan-dakavshirebuli-zogadi-rekomendaciebi-KA.pdf>

(38) ახალი კორონავირუსით (SARS-CoV-2) გამოწვეულ ინფექციასთან (COVID-19) დაკავშირებული ზოგადი რეკომენდაციები სამშენებლო სექტორისთვის

იხ.: <https://stopcov.ge/Content/files/Rekomendaciebi-samsheneblo-seqtorisvis-KA.pdf>

(39) ახალი კორონავირუსით (SARS-CoV-2) გამოწვეულ ინფექციასთან (COVID19) დაკავშირებული ზოგადი რეკომენდაციები სასტუმროს პერსონალისა და სტუმრებისთვის

იხ.: <https://stopcov.ge/Content/files/Sastumros-personalisa-da-stumrebisatvis.pdf>

(40) ახალი კორონავირუსით (SARS-CoV-2) გამოწვეულ ინფექციასთან (COVID19) დაკავშირებული ზოგადი რეკომენდაციები სასაზღვრო-გამშვები პუნქტის პერსონალისთვის

იხ.: <https://stopcov.ge/Content/files/Sasazrvro-gamshvebi-punqtis-personalisatvis-KA.pdf>

(41) ახალი კორონავირუსით (SARS-CoV-2) გამოწვეულ ინფექციასთან (COVID19) დაკავშირებული ზოგადი რეკომენდაციები მომსახურების სექტორისთვის (ბანკები, ავთიაქები და სავაჭრო ობიექტები)

იხ.: <https://stopcov.ge/Content/files/momsaxurebis-seqtorisatvis-KA.pdf>

(42) ახალი კორონავირუსით (SARS-CoV-2) გამოწვეულ ინფექციასთან (COVID19) დაკავშირებული ზოგადი რეკომენდაციები სატრანსპორტო სექტორისთვის

იხ.: <https://stopcov.ge/Content/files/satransporto-seqtorisatvis.pdf>

(43) ახალი კორონავირუსით (SARS-CoV-2) გამოწვეულ ინფექციასთან (COVID19) დაკავშირებული ზოგადი რეკომენდაციები სამთო-მოპოვებითი სექტორისთვის

იხ.: <https://stopcov.ge/Content/files/samto-mopovebiti-seqtorisatvis-KA.pdf>

სახელმწიფოს დაწესებულებათა დისტანციური მომსახურებები/განცხადებები:

(44) დისტანციური სერვისების ჩამონათვალი

იხ.: <https://stopcov.ge/ka/Services>

(45) საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტოს ონლაინ სერვისები

იხ.: <https://napr.gov.ge/p/1913>

(46) სასამართლო:

იხ.: <http://www.tbappeal.court.ge/index.php?news=914&mc=1>

იხ.: <http://www.supremecourt.ge/news/id/2056>

იხ.: <http://static.court.ge/Uploads>

(47) სახალხო დამცველის განმარტებები დეკრეტთან დაკავშირებით

იხ.: <http://www.ombudsman.ge/res/docs/2020032200203855149.pdf>

(48) საქართველოს ეროვნული ბანკის განცხადებები.

იხ.: <https://www.nbg.gov.ge/index.php?m=340&newsid=3897>

(49) თბილისის მერიის განცხადება მშენებლობების თაობაზე

იხ.: http://tbilisi.gov.ge/news/9795?fbclid=IwAR2Oj6DmkxSebUUdvNh5AuiiI8qfSoLRLaEUwxaG2NTL6s_Ozhu_Ieqzx4